

Regeringsproposition om läropliktslag och vissa lagar som har samband med den – för kännedom, större förändringar och givna utlåtanden

161/03.00/2020

SUUS 16.06.2020 § 39

Mer information:

undervisningschef Maria Ekman-Ekeboom, tfn 050 308 6262
fornamn.efternamn@grankulla.fi

Undervisnings- och kulturministeriet har skickat på remissrunda utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till läropliktslag och till vissa lagar som har samband med den. Av Grankulla stad har ett officiellt utlåtande inte begärts. Utlåtande skulle ges senast 15.6.

(bakgrundsmaterial)

Utkastet till regeringsproposition kan läsas på adressen:

https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/44da6a8c-2143-4148-96de-5804d201dac9/876bd2dd-9ccd-45f2-a89e-de420bfa876a/ESITYS_20200505122600.pdf

I utkastet föreslås att en höjning av läropliktsåldern till 18 år. Efter den grundläggande utbildningen skulle läroplikten avläggas inom gymnasieutbildningen, yrkesutbildningen eller inom olika utbildningsformer i övergångsskedet efter den grundläggande utbildningen.

De som avslutar den grundläggande utbildningen skulle vara skyldig att söka till andra stadiets utbildning. Ett handlednings- och övervakningsansvar tillkommer anordnaren av grundläggande utbildning, vilket skulle stärka den vägledning och det stöd som ungdomar under 18 år får. Vägledningen är speciellt viktig under ansökningsfasen till andra stadiets utbildning samt vid eventuella studieavbrott.

I propositionen föreslås en utvidgning av avgiftsfri utbildning till andra stadies utbildning. Den yrkesexamen eller gymnasieutbildning som avläggs efter den grundläggande utbildningen och studentexamen som avläggs efter den i fortsättningen ska vara helt avgiftsfri till utgången av det kalenderår då den studerande fyller 20 år. Även de läromedel samt arbetsredskap, arbetskläder och arbetsmaterial som behövs för förvärvande av kunnande ska vara avgiftsfria. Därtill skulle skolresor på mer än fem kilometer vara gratis.

Separata utbildningar i övergångsskedet ska enligt propositionen slås samman till en ny utbildning som handleder för examensutbildning. Dessa är för tillfället: påbyggnadsundervisningen inom den grundläggande utbildningen, utbildningen som förbereder för gymnasieutbildning och utbildningen som handleder för yrkesutbildning. Syftet med den nya utbildningshelheten är att ge färdigheter för att söka till examensinriktad utbildning och avlägga examen.

Syftet med förslaget är att höja utbildnings- och kompetensnivån samt att säkerställa att var och en har möjlighet att avlägga en examen på andra stadiet. Avläggande av en examen på andra stadiet främjar personens sysselsättning och deltagande i samhället, varvid syftet med propositionen också är att stödja en höjning av sysselsättningsnivån.

Förslaget föreslår att lagen om obligatorisk utbildning och lagen om förberedande utbildning för examensutbildning antas, samt att flera andra lagar i samband med dessa nya lagar ändras.

I propositionen föreslås det att det stiftas en läropliktslag och en lag om utbildning som handleder för examensutbildning samt att ändringar i anslutning till dessa nya lagar görs i vissa andra lagar.

Läropliktslagen och de övriga lagändringarna som hänför sig till den avses träda i kraft 1.8.2021. Lagen om utbildning som handleder för examensutbildning och de övriga ändringarna som hänför sig till den avses träda i kraft 1.8.2022. Således skulle reformen gälla de elever som avslutar grundutbildning under skolåret 2020-2021.

Kommunförbundet (20.5.2020) konstaterar i sitt utlåtande:

- Den grundläggande utbildning och dess strukturer måste utvecklas för att säkerställa utbildningens kontinuitet och så att alla unga som avslutar den grundläggande utbildningen har reella färdigheter för studier på andra stadiet. Varken kompetensunderskottet eller utmaningarna i välbefinnandet som uppkommit inom den grundläggande utbildningen löses inte enbart genom att utvidga läroplikten. Utöver riktade stödåtgärder och en höjning av finansieringsnivån finns det behov av en omfattande bedömning av hur ändamålsenliga de nuvarande strukturerna är och hur studierna fortskrider.
- De föreslagna strukturella reformerna gällande utbildningar i övergångsskedet, vägledning och utbildningsanordnarens ansvar är ändamålsenliga och gynnar målet att få alla unga att genomföra utbildning eller examen på andra stadiet. Utbildning som handleder för examensutbildning förbättrar möjligheterna för elever som avslutar den grundläggande utbildningen att avlägga en examen på andra stadiet med hjälp av individuella studievägar. Kommunförbundet påpekar att dessa reformer kan genomföras även utan att läropliktsåldern höjs till 18 år.
- De medel som föreslås för att utvidga läroplikten är otillräckliga i förhållande till kostnaderna som reformen medför. Kommunförbundet föreslår att kostnaderna skulle kunna minskas, till exempel genom att begränsa avgiftsfriheten för skolresor till att gälla endast läropliktiga.
- Kommunernas pulsundersökning som genomfördes för kommuner i slutet av april 2020 visar att nästan alla kommuner (91-93%) anser det nödvändigt att utöka obligatorisk utbildning i den nuvarande coronasituationen.

- Kommunpuls, den enkät som Kommunförbundet skickade till kommunerna i slutet av april 2020, visar att nästan alla kommuner (91–93 %) anser att en höjning av läropliktsåldern är onödig i det nuvarande coronaläget.
- Coronakrisen leder till ett långvarigt behov av att balansera de offentliga finanserna. Dessutom har statsandelsfinansieringen för både yrkesutbildning och gymnasieutbildning skurits ned under de föregående regeringsperioderna. Under undantagsförhållanden vore det bättre att koncentrera sig på att trygga befintlig service och finansieringen av den i stället för att öka kommunernas uppgifter och skyldigheter.
- Enligt regeringens förslag skulle kommunerna inte vara skyldiga att tillhandahålla gymnasieutbildning eller ny examensförberedande utbildning. Organiseringen av skolresor skulle inte heller vara på kommunens ansvar. De avgiftsfria skolresorna ska ordnas inom ramen för det nuvarande systemet med stöd för skolresor och genomföras genom en ändring av lagen om stöd för skolresor.
- Kommunförbundet anser att tidtabellen för när läropliktslagen träder i kraft är alltför snäv. Höjningen av läropliktsåldern bör skjutas upp med beaktande av coronaläget och dess konsekvenser. Enligt Kommunförbundets uppfattning kunde lagen träda i kraft tidigast 1.8.2022.
- Konsekvensbedömningen av en utvidgning av läroplikten har gjorts endast i fråga om enskilda åtgärder. Bedömningen av reformens konsekvenser för hela utbildningssystemet är därmed svag. Det förblir till exempel öppet hur den otillräckliga finansiering som föreslås för reformen försvagar möjligheterna att uppnå de mål som samhället ställt upp för utbildningen.

https://www.kommunforbundet.fi/sites/default/files/media/file/oppivelvollisuus_lausunto_SV_2.pdf

Helsingfors stads utlåtande lyfter fram:

- Kostnaderna är underskattade, särskilt för läromedel, verktyg och vägledning. Kostnaderna för administrativa skyldigheter har inte heller beaktats fullt ut.
- Coronakrisen kommer att återspeglas i den kommunala ekonomin under flera år och kommer att orsaka stora och långsiktiga inkomstförluster och utgiftsökningar.
- Kommunernas uppgifter och skyldigheter får inte ökas i sin helhet.
- Den föreslagna tidsplanen ger inte tillräckligt med tid för att genomföra lagens skyldigheter, förbereda dess finansiering eller att ta hand om uppföljningen av undantagsförhållandena våren 2020.

- Enligt förslaget skulle läroplikten upphöra när den läropliktiga fyller 18 år. Det innebär att den läropliktiga fortfarande kan avbryta sina studier utan att ha avlagt examen. Detta är redan nu en utmaning för andra stadiets utbildning. Det bör noteras att en utvidgning av läroplikten i sig inte medför extra stöd till unga vars livssituation är svår.

https://www.hel.fi/static/public/hela/Kasvatus- ja koulutuslautakunta/Suomi/Paatos/2020/Kasko_2020-05-26_Kklku_7_Pk/DE3F2B2C-3854-C3A3-BB76-726007300000/Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto luonnoks.p df

Grankulla stads utlåtande (SOVV 11.6.2020)

I Grankulla ser vi liknande finansieringsproblem som de som lyfts fram i utlåtandena från Helsingfors och Kommunförbundet. I våra beräkningar för 720 studerande kommer reformen att orsaka en extra kostnad mellan 1,8 och 2,4 miljoner euro. Endast kostnader för studiematerial, dator och examensavgifter har tagits med i beräkningarna. Våra beräkningar skiljer sig från undervisnings- och kulturministeriets beräkningar med - 0,5 - - 1,1 miljoner euro.

Propositionens krav på avgiftsfri utbildning på andra stadiet kommer också att påverka den internationella verksamheten i våra gymnasier. Enligt propositionen kommer det i framtiden inte att vara möjligt att begära de studerande att själva finansiera resorna utomlands. Oron är att den internationella rörligheten minskar.

Enligt förslaget kommer skolresor att ersättas inom ramen för FPA:s stödssystem för skolresor. Vi välkomnar det faktum att det inte finns någon skyldighet för kommunen eller utbildningsanordnaren att ordna skolresor.

För att uppnå målet med lagförslaget (alla avlägger utbildning på andra stadiet) krävs nya former av stöd och kontrollmedel. För detta, samt för ordnandet av den avgiftsfria utbildningen, behöver vi tid. Grankulla stad stöder också lagens ikraftträdande tidigast den 1.8.2022.

Bildningsdirektören:

Utskottet antecknar till kännedom utlåtandena om regeringspropositionen om läropliktslagen och vissa lagar som har samband med den.

Beslut:

Enligt beslutsförslaget.